

Socialnämnden

Inspektionen för vård och omsorg, IVO
Att: Generaldirektören

Tillsyn av medicinsk vård och behandling vid särskilda boenden för äldre (SÄBO), Ekerö kommun

Dnr SN22/91

Inledning

Socialnämnden i Ekerö kommun har tagit del av Inspektionen för vård och omsorgs (IVO) beslut Dnr: 3.5.1–34171/2022 avseende tillsyn av medicinsk vård och behandling vid särskilda boenden.

Som huvudman och vårdgivare välkomnar Socialnämnden alla typer av uppföljningar och granskningar som kan bidra till utveckling av kommunens verksamheter. Socialnämndens målsättning är att kommunens äldreomsorg ska ha en hög kvalitet och i det arbetet är all uppföljning, såväl extern tillsyn som egen uppföljning och kontroll, viktiga underlag för fortsatt utveckling.

Med hänvisning till detta har Socialnämnden tagit till sig den kritik som IVO anför i tillsynsrapporten. I det nedanstående samt i hänvisat formulär redovisas till myndigheten vidtagna och planerade åtgärder vad avser dessa områden.

Socialnämnden vill samtidigt framhålla att nämnden inte känner igen sig i den beskrivning av kommunens äldreomsorg som framkommer av IVO:s tillsynsrapport. Rapporten ger en bild av att den kommunala äldreomsorgen generellt brister i kvalitet, en beskrivning nämnden inte delar.

Socialnämnden skulle se positivt på en lärande tillsyn och ökad samverkan med myndigheten i det fortsatta arbetet med att höja kvaliteten av och stärka tilltron till kommunal äldreomsorg.

Vidtagna och planerade åtgärder

IVO har i tillsynen granskat fyra områden, individuell bedömning och kompetensnivå, dokumentation och personalkontinuitet, läkemedelshantering samt vård i livets slutskede. Vidtagna och planerade åtgärder med anledning av de brister som IVO anför sammanfattas i det nedanstående.

”Den personal som gör medicinska bedömningar har inte tillräcklig kompetens för arbetsuppgiften”

Socialnämnden har noterat och tagit till sig IVO:s uppfattning om bristande kompetens hos personalgruppen inom särskilda boenden. Nämnden emotser goda effekter av en utbildningssatsning för all personal inom äldreomsorgen med start i februari 2023. Utbildningssatsningen syftar till att ge alla enhetschefer och medarbetare bättre förutsättningar till fortlöpande kompetensförsörjning. Utbildningslokalen är i en nyinrättad klinisk utbildningslägenhet i ett av de två kommunalt drivna särskilda boendeenheterna och kan därför anpassas helt efter verksamhetens kompetensbehov. Särskild utbildningssamordnare för utbildningsprogrammet har inrättats som en ny tjänst i organisationen och satsningen blir permanent för all vård- och omsorgspersonal.

”Den personal som gör medicinska bedömningar behärskar inte det svenska språket i tillräcklig omfattning”

Det särskilda utbildningsprogram som är framtaget innehåller bl a utbildning inom kompetensområdet palliativ vård. Utbildningarna kommer att ta stöd av anvisningarna från Socialstyrelsen (publicerade februari 2023) kring språkbedömning och språkutveckling inom äldreomsorgen. Nämnden ämnar därtill utarbeta en gemensam rekryterings- och anställningsprocess för äldreomsorgen med stöd av Socialstyrelsens anvisningar. I nästa steg ska rutinen implementeras i äldreomsorgens verksamheter.

”Dokumentationen sker inte enligt gällande regelverk”

Socialnämnden har i det fortsatta utvecklingsarbetet fokus på den kommunala hälso- och sjukvårdsjournalen, dokumentationen samt översyn av hälso- och sjukvårdsprocesser på särskilda boenden. Socialnämnden noterar att flera av de sökord IVO använt vid sin journalgranskning inte används i Ekerö kommun. IVO har med det dragit slutsatsen att kommunen inte genomfört vissa åtgärder vilket blir missvisande då kommunen istället använt annat begrepp för samma åtgärd.

”Det finns inte en kontinuitet i personalgruppen som främjar en god vård”

Kompetensförsörjningen är en stor utmaning inom äldreomsorgen. Det finns ett fortsatt utvecklingsbehov att organisera för personalkontinuitet inom särskilda boenden. Äldreomsorgen planerar för att ta fram en ny arbetsmodell som säkerställer kontinuitet i insatserna, till exempel genom att ta hänsyn till den äldre personens önskemål om vem som återkommande ska hjälpa till med den personliga omvårdnaden.

”Läkemedelshanteringen sker inte på ett patientsäkert sätt”

Socialnämnden har en god och nära samverkan med ansvarig läkare och tillgången till läkare är god. Läkaren har systematiskt dokumentation kring läkemedelsgenomgångar och hälso- och sjukvårdspersonal inom särskilda boenden har möjlighet att ta del av denna dokumentation. Nämnden planerar för en enhetlig dokumentation där även

läkemedelsgenomgångar tydligt framgår av kommunens hälso- och sjukvårdsdokumentation.

”Vården i livets slutskede sker inte enligt gällande regelverk”

Sjuksköterskor vid kommunens särskilda boenden har sedan mars 2023 tillgång till primärvårdsjournal vilket socialnämnden ser mycket positivt på. Socialnämnden är av uppfattningen att samtalen som förs med läkare är centrala för att patienten ska få inflytande över hur den sista tiden i livet ska bli. Nämnden noterar bristen som IVO framfört men ser emellertid att bristen i själva verket rör brister kring dokumentationen. Vid livets slut ska god palliativ vård ges inom kommunens särskilda boenden enligt nämndens hälso- och sjukvårdsmål. En indikator till detta mål är; Ingen ska behöva avlida i ensamhet. Detta mål följs årligen upp och statistik från nationella palliativa registret visar på en god följsamhet avseende mänsklig närvaro i samma rum vid dödsögonblicket.

Nämnden kan konstatera att det föreligger vissa tekniska utmaningar i den kommunala hälso- och sjukvårdsjournalen som försvårar tillgången till informationen om brytpunktsamtal med patienter. Av det skäl har kartläggning av den kommunala hälso- och sjukvårdsjournalssystem påbörjats. Målet är att kunna identifiera möjliga förbättringsområden och sedermera optimera informationstillgången för personal som vårdar patienten.

Tillsynen

Socialnämnden vill i övrigt lämna följande kommentarer med anledning av tillsynen.

Socialnämnden noterar att det vid IVO:s möte med kommunen i oktober 2022 framkom att uppgifter nämnden lämnat till myndigheten inte var fullständiga, allt beroende av ett tekniskt fel. Nämnden har både direkt vid mötet samt därefter i fortsatta kontakter med IVO försökt få komplettera informationen.

Vidare noterar nämnden att endast 5 av totalt 14 sjuksköterskor besvarat den utskickade enkät som ligger till grund för slutsatserna i tillsynen.

Den kritik IVO riktar över den medicinska vården vid kommunens särskilda boenden ligger till grund för fortsatt utvecklingsarbete. Nämnden vill dock med anledning av kritiken anföra följande:

- IVO anser att den personal som gör medicinska bedömningar inte alltid har tillräcklig kompetens för arbetsuppgiften och att dessa inte alltid behärskar det svenska språket i tillräcklig omfattning. Inom kommunens särskilda boenden är det legitimerad sjuksköterska som gör medicinska bedömningar. Berörda verksamheter har en hög kompetensnivå och sjuksköterskebemanningen ligger över riksnittet. Nämnden delar inte IVO:s uppfattning av att personal som gör medicinska bedömningar brister i det svenska språket.

- IVO anser att aktuella vårdplaner för patienter saknas och att det därmed föreligger patientsäkerhetsrisk. Nämnden konstaterar att kommunens boenden i sin dokumentation använder en annan terminologi och andra sökord än de IVO använt i sin journalgranskning. Detsamma gäller för förekomst av brytpunktssamtal där dokumentationen sker med annan terminologi och andra sökord än de IVO använt vid sin granskning. Socialnämndens uppfattning är att vårdplaner finns upprättade och att brytpunktssamtal genomförs.
- Av IVO:s rapport framkommer det motstridiga uppgifter avseende tillgången till läkare. Rapporten anger att tillgången till läkare är god. Samtidigt konstaterar rapporten att tillgången är dålig och att verksamheten därav brister i kvalitet. Socialnämnden anser att det är olyckligt att uppgifterna i tillsynsrapporten är motstridiga och att tillgången till läkare framhålls som en brist. Socialnämndens uppfattning är att tillgången på läkare är god.
- IVO konstaterar att det saknas dokumenterade läkemedelsgenomgångar i den kommunala hälso- och sjukvårdsdokumentationen och begär därför att nämnden i sin redovisning till IVO redogör för orsaken till att uppgifterna inte stämmer överens samt på vilket sätt dokumentation av läkemedelsgenomgångar i den kommunala hälso- och sjukvårdsjournalen sker idag. Läkemedelsgenomgångar genomförs regelbundet och dokumentationen av genomförda läkemedelsgenomgångar sker idag i löpande text i journalen.

Likt andra kommuner i landet har nämnden svårigheter med tillgången till en enhetlig kommunal hälso- och sjukvårdsdokumentation. Att ansvaret för läkemedelsdokumentationen åligger annan huvudman utgör en olägenhet i strävan mot en samlad dokumentation.

För Ekerö kommun

Ove Wallin
Socialnämndens ordförande

Lena Burman Johansson
Socialchef